

Kohtuuden SUOMI

Nuorkeskustalainen manifesti tulevaisuuden Suomeen

KESKUSTA
NU[✕]RET

KESKUSTA-
OPISKELIJAT

Sisällys

Johdanto	3
Kohtuuden Suomi	4
Työelämämurroksen Suomi	5
Sivistyksen Suomi	7
<i>Kannustavan oppipolun Suomi</i>	7
<i>Sydämeltyään sivistynyt Suomi</i>	8
Kestävä Suomi	10
<i>Kestävän luontosuhteen Suomi</i>	10
<i>Puhtaan ja hajautetun energian Suomi</i>	12
Lämpimien kotien ja yhteisöjen Suomi	13
Turvallinen ja laajalle liittoutunut Suomi	16
Tähtiin kurkottava ihmiskunta	18

Johdanto

Toisen maailmansodan jälkeinen yhteiskunta on rakennettu jatkuvan talouskasvun ympärille. Sen ansioksi on luettava nykymuotoisen hyvinvointiyhteiskunnan olemassaolo ja Suomen poikkeuksellinen elintasoloikka. Viime vuosikymmeninä kasvaneet ongelmat luonnon kantokyvyssä ja ihmisten hyvinvoinnissa osoittavat, että selvittääkseen ihmiskunnan on etsittävä myös uutta suuntaa.

Suomessa on tunnistettu tarve irrottautua polarisaatiosta, sekä yksilö- ja kilpailukeskeisyyden mahdista ja sen luomasta pahoinvoinnista. Kohti sopua siirrytään laajemmalla parlamentarismilla, sekä puuttamalla EU-tasolta vahvasti somejättien toimintaan ja erityisesti niiden aggressiiviseen algoritmien käyttöön. Kilpailu nähdään edelleen hyveenä, sillä se saa oikein johdettuna ihmisestä parhaan irti. Raadollisuutta ehkäisemään on kuitenkin ryhdytty tukemaan arvomuutosta, jossa laajamittaisempi yhteisöllisyys luo meistä jokaiselle tarvittavaa turvaverkkoa. Osallistuminen oman lähiyhteisön toimintaan nähdään myös työelämän kuormittavuutta tasaavana voimana.

Samalla Suomessa on tunnistettu, ettei yhteiskunta hyödy viivytystaistelusta ilmasto- ja luonnon monimuotoisuutta koskevan kriisin äärellä. On siirrytty etsimään ratkaisuja, joissa tilanteeseen vastataan kunnianhimoisesti. Perälaudan muutostoimille muodostaa kuitenkin sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Murrosta

rakennetaan osallistaen ja keskiössä olevien alojen toimijoita kuullen ja arvostaen. Muutos nähdään mahdollisuutena ja Suomi on onnistunut asemoimaan itsensä rakennemuutoksen suunnannäyttäjäksi koko muulle maailmalle. Aloitteellisen asenteensa johdosta Suomi on luonut itselleen vientivetureita esimerkiksi puhtaan teollisuuden teknologisista ratkaisuista ja ruokamarkkinoilta, joilla suomalaiset kasvipohjaiset tuotteet ovat maailmalla huippumaineessa.

Uusi suunta on löydetty kohtuutaloudesta. Siinä ekologinen ja sosiaalinen hyvinvointi asettavat yhteiskunnallisen toiminnan reunaehdot ja talous on puhtaasti väline. Yhteiskuntaa myös ohjataan suuntaan, jossa hyvinvointierojen kaventaminen ja ympäristön rapistumisen ehkäiseminen ovat keskeisiä päämääriä ja samalla yhteiskuntia pyritään kytkemään irti kasvuriippuvuudesta. Kestävälle ja reilulle kasvulle on edelleen tilaa, mutta hyvinvointi ja institutiot on saatu turvatuiksi ja kestäviksi, vaikka talouskasvua ei syntyisi.

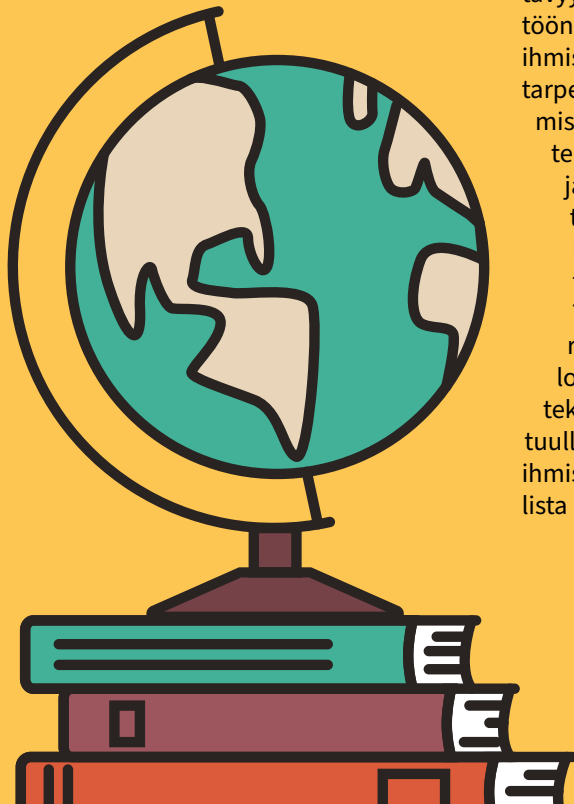

Kohtuuden Suomi

Seuraavien vuosikymmenten aikana käydään matkaa kohti Kohtuuden Suomea. Kohtuuden Suomessa hyvinvoiva talous on välttämätön työkalu hyvinvoinnin luomiseksi, mutta se valjastetaan palvelemaan ihmisten hyvinvoinnin ja ekologisen kestäväyden tarpeita. Kohtuuden Suomeen ei siirrytä yhden radikaalin murroksen kautta vaan asteittain. Keskeistä tässä on yhteiskunnallinen arvojen muutos, jossa talouden asettaminen yksinään jalustalle lopetetaan, yhteiskunnallista tilaa tarkastellaan bruttokansantuotteen sijaan laajemmilla mittareilla, ja päätöksien lähtökohtana on ekologinen

ja inhimillinen hyvinvointi. Tällä ei tarkoiteta maan ajamista taantumaan tai vastuullisen taloudenpidon unohtamista. Tarkastelumme siirtyy kasvun ehdottomasta hakemisesta siihen, miten pystymme ylläpitämään hyvinvointia myös ilman kasvua ja miten talousjärjestelmämme tuottamat virrat ohjataan paremmin luomaan hyvinvointia ja turvaamaan maapallomme kantokykyä.

Kohtuuden Suomeen käydään erityisesti valjastamalla tekoäly palvelemaan ihmiskunnan tarpeita. Tekoälyn kehityksessä korostuvat vahvat eettiset periaatteet ja läpinäkyvyys. Järjestelmiä kehitetään avoimesti ja vastuullisesti, mikä lisää yhteiskunnallista hyväksytävyyttä ja luottamusta niiden käyttöön. Tekoälyjärjestelmiä suunnitellaan ihmiskeskeisesti, palvellen ihmisten tarpeita ja hyvinvointia. Yhteistyö ihmisten ja tekoälyn välillä on keskeistä terveydenhuollossa, koulutuksessa ja päätöksenteossa. Henkilökohtaista tietosuojaa ja turvallisuutta korostetaan, ja järjestelmät päivittyvät jatkuvasti oppiakseen uutta. Tekoälyssä on syvälinen ymmärrys ihmisten sosiaalisista ja psykologisista tarpeista. Turvallinen visio tekoälyn kehityksestä painottaa vastuullista ja eettistä kehitystä, joka tukee ihmisten hyvinvointia ja yhteiskunnallista kehitystä.

Työelämämurroksen Suomi

Kohtuuden Suomessa olemme muutaneet käsitystämme työelämästä ja työn tekemisestä. Koneellistuminen, tietotekniikan ja tekoälyn kehittyminen sekä alustatalouksien nousu antavat vahvoja eväitä yhteiskunnan muuttamiseen. Elämän tarkoitus ei ole raataa itseään hengiltä oravanpyörässä, vaan tehdä työtä jolla on tarkoitus ja merkitys. Kohtuuden Suomessa loppuunpalaminen tunnistetaan pandemiaan verrattavaksi uhaksi yhteiskuntaa kohtaan. Monivuotisen kansallisen mielenterveysohjelman, sekä edellämainitun arvomuutoksen myötä olemme kuitenkin päässeet tilanteeseen, jossa työ on tekijälleen merkityksellistä ja työntekijän hyvinvointi on jokaisella työpaikalla keskeistä pääomaa, jota vaalitaan päämäärätietoisesti. Tämä näkyy vahvistuneena luottamuksena ja sitoutumisena työntekijän ja työnantajan välillä. Työelämää on joustavoitettu esimerkiksi sallimalla muutamien sairauslomapäivien käyttäminen henkilökohtaisiin velvoitteisiin, sekä tukemalla hyvinvointia tuomalla palkalliset liikuntatunnit yhä vahvemmin osaksi työsuhteita.

Kohtuuden Suomi on erityisesti luottamusyhteiskunta. Läpi käytävät murrokset ovat pakottaneet kansakuntamme järjestämään yhteiskuntamme toimintoja uusiksi. Pienentyneistä ikäluokista jokainen ihminen tarvitaan aidosti osalliseksi yhteiskunnan jäseneksi, jotta hyvinvointivaltion ylläpitäminen on mahdollista. Täten yhteiskunnan keskeisin tehtävä on luoda mahdollisimman

vahva kannustin oman potentiaalinsa tavoittelemiselle. Suomen ratkaisuna onkin siirtyminen vastikkeettomaan perustuloon. Se vapauttaa ihmisen osallistumaan yhteiskunnan toimintaan, kansalaisjärjestöihin sekä kehittämään itseään sekä omia taitojaan.

Vastikkeettoman perustulon ansiosta työn vastaanottamisesta on tullut aina kannattavaa eikä kannustinloukkuja synny. Automatisoidun negatiivisen tuloverojärjestelmän myötä useammankin työn tekeminen samanaikaisesti on saumatonta. Taloudellisen liikkumavaran myötä ihmisillä on entistä laajempi vapaus tehdä omiin toiveisiin ja arvoihin pohjavia ratkaisuja elämänsä ja arkensa rakentamisesta. Työelämän ulkopuolella uusi sosiaaliturvamalli näkyy mm. kansalaisyhteiskunnan toimintojen uutena kukoistuksena, merkittävänä nousuna kansalaisten halukkuuteen hankkia koulutusta, sekä ihmisten kyvykkyytenä pitää nykyistä useammin huolta hoivan tarpeessa olevista läheisistään. Samalla ihmisten oma kokemus kokonaishyvinvoinnista on noussut merkittävästi. Suomalainen yrittäjyys hyötyy tehdystä uudistuksesta erityisen vahvasti. Perustulosta on muodostunut eräänlainen starttiraha, jonka avulla ihmisen on huomattavasti houkuttelevampaa tavoitella yrittäjyyteen liittyviä haaveitaan. Kun kynnyks yrittäjyyteen madaltuu perustulon myötä on yhä useampi suomalainen siirtynyt työllistämään itseään. Tämä on myös omiaan purkamaan painetta repaleisemmassa työelämässä, jossa

pitkäaikaisia palkkatöitä ei ole tarjolla aiempien vuosikymmenten tapaan. Tämän lisäksi uusien yritysten joukosta nousee menestystarinoita, joiden avulla kyetään tarjoamaan toimeentuloa myös monelle muulle alueen asukkaalle. Pienyrittäjyyden uusi kukoistus näkyy myös erityisesti alueilla, jotka aiemmin kärsivät katoavista palveluista. Perustulon myötä myös näille seuduille on onnistuttu palauttamaan monenlaisia palvelualan yrityksiä ja samalla elinvoimaisuutta ja vetovoimaa.

Koneellistumisen ja sen synnyttämien murrosten myötä monet alat siirtyvät kohti lyhyempää työaika. Tekoälyn ja

uusien verotusratkaisuiden johdosta murros ei kuitenkaan vaikuta merkittävästi yritysten tuottavuuteen tai verotuottoihin. Lyhyemmän työajan ansiosta yhä useammalla on mahdollisuus tehdä töitä ja päästä yhteiskuntaan paremmin osalliseksi. Useilla aloilla on myös huomattu lyhyemmän tuntimäärän johtavan merkittävään kasvuun tuntikohtaisessa tehokkuudessa. Lisääntyneen vapauden myötä työntekijöillä on myös merkittävästi paremmat mahdollisuudet päivittää säännöllisesti osaamistaan täysin työnteon ohessa.

Sivistyksen Suomi

Kannustavan oppipolun Suomi

Kohtuuden Suomelle sivistys ja osaaminen ovat korkeinta mahdollista pääomaa. Koulutusjärjestelmämme johtaminen uusliberalistisella ja markkinavetoisella otteella on todettu osin virheelliseksi valinnaksi. Korkeakoulujen osalta uudet jatkuvan oppimisen ja lyhyiden osaamiskokonaisuuksien markkinat tunnustetaan kuitenkin laajalti tuottavaksi kilpailukohteeksi. Tämän lisäksi TKI-toiminnan piirissä on paljon osa-alueita, jotka hyötyvät markkinaehtoisesta lähestymistavasta. Peruskoulun, toisen asteen ja tutkintoon johtavan koulutuksen osalta on kuitenkin otettu askel ympäristöön, jossa keskeinen mittari onnistumiselle on tuotettu osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi. Panostukset tähän toimintaan nähdään laajalti tarpeellisenä tulevaisuusinvestointina.

Elinikäisen oppimisen polulle astutaan varhaiskasvatuksen kautta. Kohtuuden Suomessa jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen riippumatta vanhempien työllisyystilanteesta. Varhaiskasvatus nähdään olennaisena osana lapsen kehitystä ja tekijänä, joka luo perustan kaikelle tulevalle oppimiselle ja sosiaaliselle vuorovaikutukselle. Subjektiivisuuden lisäksi varhaiskasvatuksen tulee olla maksutonta vähävaraisille perheille, jotta raha ei muodostu eriarvoistavaksi tekijäksi lasten välillä. Seuraavana askelmana toimiva esikoulu muutetaan kaksivuotiseksi tarjoten lapsille enemmän aikaa sopeutua koulumaailmaan ja kehittää

tarvittavia taitoja. Samalla lapset saavat yksilöllisempää oppimisen tukea ja ovat merkittävästi valmiimpia peruskoulun aloittamiseen.

Peruskoulun ensimmäisiä luokkia kehitetään pienten lasten koulu-mallin pohjalta tarjoten lapsille tutun ja turvallisen ympäristön oppimiselle ja vahvan tuen oppimisen polulla mm. tehokkaamman oppimisvaikeuksien ja muiden haasteiden tunnistamisen ja varhaisen tuen kautta. Erinäisiä oppimisen haasteita kohtaavia lapsia tuetaan oikea-aikaisen ja saavutettavien tukipalveluiden, kuten psykologipalveluiden, puhe- ja toimintaterapian avulla. Koulun sisällä hyödynnetään pienryhmiä erityistukea tarvitsevien oppilaiden ympäristönä. Samalla kiinnitetään huomiota siihen, etteivät ryhmät eristä oppilaita omasta ikäluokastaan, vaan tarjoavat mahdollisuuden osallistua myös yhteisiin oppimistilanteisiin.

Koulukiusaamiselle ja -väkivallalle on asetettu kouluissa nollatoleranssi ja kouluväkivalta on kirjattu Suomessa rikoslakiin. Kiusaamiseen puututaan systemaattisesti ja tehokkaasti kouluyhteisön ja vanhempien tukemana. Puhelimen ja sosiaalisen median käyttöä koulupäivien aikana on rajoitettu merkittävästi. Tämä ehkäisee verkossa tapahtuvaa kiusaamista, mutta myös rauhoittaa arkea kouluissa ja tarjoaa lapsille ruudutonta aikaa arkipäivisin.

Peruskoulussa vahvistetaan perustietojen ja -taitojen opetusta, sekä yh-

teiskunnallisten taitojen oppimista. Jokaiselle nuorelle taataan perustiedot ja -taidot, jotka ovat tarpeen itsenäiseen ajatteluun, päätöksentekoon ja elämään yhteiskunnan jäsenenä. Taloustaitojen merkitys suomalaisten velkaantumista ja taloudellista hyvinvointia kohottavana tekijänä on tunnistettu ja vahvemman opetuksella on onnistuttu luomaan positiivista kehitystä. Yhteiskunnallisessa opetuksessa pyritään yhä vahvemmin luomaan oppilaille medialukutaitoa ja kykyä osallistua demokraattisen yhteiskunnan toimintaan. Puoluepolitiikan ja koulun välistä palomuuria on purettu ja puoluepolitiikkaa on vahvemmin integroitu osaksi yhteiskunnallista opetusta. Nuorille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua puolue toimintaan, päätöksenteon prosesseihin ja eri väyliin, joilla demokraattiseen prosessiin vaikutetaan.

Toisella asteella kiinnitetään huomiota opiskelun joustavuuteen. Mahdollisuus suorittaa opintoja etänä tai asua yhteisöllisessä asuntolassa tukee nuorten itsenäisyyttä ja valmistautumista tulevaan elämään ja työelämään.

Polku korkeakoulutukseen on kaikille avoin ja mahdollinen. Kohtuuden Suomessa tavoitellaan 60 prosentin korkeakoulutusastetta ja panostukset korkeakouluihin nähdään välttämättöminä. Ammattikorkeakoulut sekä yliopistot toimivat saumattomasti yhteen ja

sujuva ristiinopiskelu on kaikille opiskelijoille arkipäivää. Duaalimallin molemmiin puoliin on mahdollista koulutautua maisteriksi ja aina tohtoriksi asti, tämän ansiosta Suomessa syntyy paljon uutta. Opintopsykologeja, -kuraattoreita ja -ohjaajia on tarpeeksi, jotta jokaisen opiskelijan hyvinvoinnista voidaan pitää huolta ja, jotta jokainen saa niin paljon tukea sekä ohjausta kuin tarvitsee.

Sydämetään sivistynyt Suomi

Kohtuuden Suomessa on tartuttu tiukalla otteella yhteiskunnassa rehoittamaan polarisaatioon. Poliittisten keskivoimien avulla politiikan ääri laitojen nousu on onnistuttu pysäyttämään. On palattu vanhan tutun mantran äärelle - pieni kansa ei selviydy haasteistaan jakautumalla kahtia. Suurten yhteiskunnallisten haasteiden

äärellä vastauksia on etsitty parlamentarismista ja ylivaalikautisten sitoumusten kautta, purkaen täten jännitteitä ryhmittymien välillä.

Kansalaisten tasolla on tunnistettu sosiaalisen median alustojen epäterve liiketoimintalogiikka, jossa kilpailua käydään ihmisten keskittymiskyvystä ja menestyminen rakentuu ohjaamalla käyttäjää yhä vahvemmin polarisoivien ja siten koukuttavien sisältöjen pariin. Euroopan Unioni onkin kieltänyt yrityksiltä ohjailevien algoritmien käytön ja rajoittanut yksilöitävän tiedon keräämistä. Tämän avulla sosiaalisen median alustat on onnistuttu palauttamaan toiminnoltaan alustojen alkuaikojen vastaavaan muotoon. Alustan käyttäjä on myös sen pääasiakas ja käyttäjälle näytettävät sisällöt määräytyvät käyttäjän itse tekemien valintojen pohjalta, eivätkä vahvojen algoritmien syöttäminä. Kun käyttäjästä on tullut alustojen pääasiallinen asiakas ja tulon lähde ovat myös palveluntarjoajat ohjanneet alustoja suuntaan, jossa näytettävä sisältö ja käyttäjälle tarjottavat yhteisöt tähtäävät ennen kaikkea käyttäjän hyvinvoinnin ja potentiaalisen maksimointiin ruutuajan ja klikkausten maksimoinnin sijaan.

Kohtuuden Suomi on myös sydämetään sivistynyt yhteiskunta, jossa yhdenvertaisuus ja ihmisoikeudet ovat vaalittu ja keskeinen arvo. Jokaisella yksilöllä on oikeus ilmaista itseään ja elää omannäköistään elämää. Yhteiskunta ei aseta paineita tai rajoituksia ihmisten identiteetille

tai elämäntyyliin. Jokainen ansaitsee kunnioituksen ja hyväksynnän omana itsenään, oli sitten kyseessä seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti, uskonto tai muut ominaisuudet. Koulutuksen avulla edistetään ymmärrystä ja hyväksyntää seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuutta kohtaan. Julkinen terveydenhuolto ja koulut tarjoavat kattavaa ja ajantasaista koulutusta näistä aiheista, jotta voidaan torjua ennakkoluuloja ja syrjintää sekä edistää koko yhteiskunnan hyvinvointia.

Kohtuuden Suomessa on korjattu keskeisiä ihmisoikeuksiin liittyviä epäkohtia. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistön eheytyshoidot ovat kriminalisoitu niiden ilmieselvien haittojen vuoksi, mikä lisäksi näiden uhreille tarjotaan erityistä tukea ja apua, jotta he selviytyvät ja toipuvat kokemastaan. Transsukupuolisille tehdyt pakkosterilisaatiot on tunnistettu suomalaisen yhteiskunnan synkäksi virheeksi ja tämän vuoksi niiden uhreille on maksettu korvaus kärsimyksestä ja menetyksistään. Näiden lisäksi Suomessa on otettu merkittävä askel seksisyyttä tekevien oikeuksien puolesta laillistamalla bordellimuotoinen toiminta ja vahvistamalla seksityöntekijöiden oikeuksia turvalliseen työhön. Lisäksi Suomessa on puututtu tiukalla otteella paritukseen.

Yleisemmällä tasolla yhteiskunnassamme kiinnitetään huomiota työelämän epätasa-arvoisiin rakenteisiin vahvistamalla anonyymejä rekrytointeja ja palkka-avoimuutta ja minimipalkkaa. Lisäksi yhteiskunnassa puututaan kuu-

kautisköyhyyteen poistamalla kuu-kautistuotteiden verotus ja tuomalla tuotteita tarjolle julkisissa tiloissa. Moniarvoisessa yhteiskunnassa on myös kiinnitetty huomiota uskontojen rooliin. Yhteiskunnan on keskeistä tarjota kaikille uskonnonvapaus ja oikeus omiin uskomuksiinsa. Eri uskontojen ja kulttuurien tuntemus ja ymmärrys ovat ihmiselle keskeisiä taitoja. Koulutusjärjestelmässä tätä taitoa vaalitaan luomalla yhtenäinen katsomusaineen kokonaisuus. Sen aikana oppija ja opiskelija tutustuu oman uskontokuntansa/taustansa lisäksi laaja-alaisesti kaikkiin katsomuksiin, joita ympärillä vallitsee. Uskonnon merkitys yksilöille ja perheille on yhä merkittävä, mutta yhteiskunnan ja yhteisöjen ohjaamisessa ja lainsäädäntötyössä se ei enää näyttelemäärävää roolia. Suomessa kaikki uskonnot ja maailmankatsomukset nauttivat tasa-arvoista kunnioitusta.

Kestävä Suomi

Kestävän luontosuhteen Suomi

Kohtuuden Suomessa kannetaan erityistä huolta luonnon ekologisesta murroksesta. Järkevällä poliittisella ohjauksella suomalainen luonto on säilytetty monipuolisena niin eläinten ja kasvien osalta, kuin myös ruuantuotannon ja talouden näkökulmasta. Luonnon monimuotoisuuden suojelussa on keskitytty erityisesti ruuantuotantoon, koska se ylläpitää ekosysteemien toimintaa, pölytyksen varmistamista ja maaperän terveyttä. Kestävät maatalouskäytännöt kuten viljelykierto, viljelykasvien monipuolistaminen ja luonnonmuokaisten elinympäristöjen säilyttäminen maataloilla, ovatkin auttaneet säilyttämään luonnon monimuotoisuutta.

Metsien käytössä tehdään kompromisseja maanomistajan taloudellisen edun ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Tieteellinen konsensus metsien tilasta asettaa yksiselitteisen reunaehdon metsien taloudelliselle hyödyntämiselle, mutta metsätalouden tulee tulevaisuudessa pysyä suomalaisena elinkeinona. Kohtuuden Suomessa kehitetään metsänhoitoa ja -suojelua mm. vahvistamalla vapaaehtoista suojelua, sekä ohjaamalla hakkuuta

enemmän mm. pienaukkohakkuiden suuntaan. Suojelutavoitteiden täyttämistä syntyvä taloudellinen hinta ei kuitenkaan valu vain maanomistajalle, sillä tavoite monimuotoisuudesta on koko yhteiskunnassa jaettu.

Kestävän maatalouden harjoittaminen on taloudellisesti kannattavaa, ja sen ensisijainen tarkoitus on ruoan tuottaminen. Tuottajalla tulee olla varmuus omasta elinkeinostaan. Kaupan alan duopoliin on puututtu Kilpailu- ja Kuluttajaviraston toimesta, ja kauppayhtiöiden liikevoitoista palautetaan osa tuottajille huoltovarmuusveron muodossa. Näin turvataan tasaisempi jako ruuantuotannon tuloissa. Maatalouden tukijärjestelmän avulla tuottajia on kannustettu yhä vahvemmin yhteistyöhön. Tämän ansiosta tuotannon volyyymi on saatu nostettua tasolle, jolla suomalainen kestävä ja turvallinen ruoka menestyy myös kansainvälisillä vientimarkkinoilla. Vahva murtautuminen ruokaviennin markkinoille on myös osaltaan vapauttanut tuottajia ruokamarkkinoiden epäedullisesta asemasta.

Kasvispohjaisesta ruoasta ei ole tullut pelote suomalaiselle maataloudelle, vaan suuri mahdollisuus ja kriittinen osa monipuolista ruoantuotannon omavaraisuutta. Vientiviljan sijaan suomalaisista palko- ja viljatuotteista on onnistuttu viemään maailmalle jalostettuja kasvipohjaisia tuotteita, jotka ovat ottaneet merkittävän aseman korkeamman laadun tuoteluokissa. Innovaatioiden tukemisen myötä riittävä toimeen-

tulo saavutetaan yhä useammin markkinaehtoisesti, poistaen tukiriippuvuutta ja turvaten kotimaista tuotantoa. Näin suomalainen ruoantuotanto ei ole enää yhtä riippuvaista EU:n maataloustuista, jotka tulevat kokemaan merkittäviä muutoksia.

Luonto ja sen hyvinvointi nähdään keskeisenä tekijänä kestävä tulevaisuuden saavuttamiseksi. Suomi elää ja hengittää luonnosta henkisesti ja sen hyvinvointi korreloi myös maamme asukkaisiin. Yhteiskunnallisen arvomuutoksen myötä narratiivia käännetään luonnon vaalimiseen ja turvaamiseen luonnosta hyötymisen sijaan.

Puhtaan ja hajautetun energian Suomi

Maataloudella on avainasema tulevaisuuden energiantuotannon kannalta. Biokaasulaitokset, sekä aurinkoenergia ja tuulivoima ovat osa arkea maataloilla ja kaikenlaisissa teollisuuskiinteistöissä. Saatua energiaa voidaan hyödyntää toimijan oman tarpeen lisäksi lähiympäristön muille toimijoille ja asukkaille. Myös uusien energiainnovaatioiden osalta on ollut keskeistä, että esimerkiksi verotusta koskevaa lainsäädäntöä on vapautettu niin, että innovaatioita voidaan hyödyntää useiden tilojen yhteisinä ratkaisuin. Tällöin ratkaisusta saatava volyymi on saatu maksimoitua.

Kestävyyssmurroksessa politiikan ja hallintokäytäntöjen tavat ovat muuttuneet niin ympäristönsuojelun, maankäytön suunnittelun kuin energiantuotannonkin osalta. Tämä on tarkoittanut toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen

vähentämiseksi, uusiutuvien energialähteiden edistämiseksi ja ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseksi. Kaupunkisuunnittelussa mahdollisuudeksi ovat nousseet pienydinvoimalat, sekä aurinko- ja tuulivoimaloiden parempi hyödyntäminen.

Kestävyyttä ja monipuolisuutta niin talouteen kuin energiapalettiin tuo vetytalous. Kohtuuden Suomi on Euroopan suurin yksittäinen puhtaan vedyn tuottaja, ja vetytalous vetyjohdannaisineen tuo työtä ja elinvoimaa kaikkialle Suomeen. Vetytalous tasaa uusiutuvan energian tuotantopiikkejä ja toimii energiavarastona, mahdollistaen samalla päästötöntä liikennettä.

Lämpimien kotien ja yhteisöjen Suomi

Kohtuuden Suomen keskeinen voimavara on vahvoissa paikallisyhteisöissä. Tämä voima kumpuaa hajautetusta yhteiskuntarakenteesta. Suomalainen julkinen hallinto on järjestetty kolmelle tasolle: valtioon, maakuntiin, sekä kuntiin. Maakunnat pitävät huolta ihmisten terveydenhuollosta ja pelastuspalveluista, osallistuvat vahvasti elinkeinojen ja työllisyyden kehittämiseen, sekä vastaavat maakunnallisesta kehittämisestä. Veronkanto-oikeuden myötä maakunnille on tullut mahdollisuus sekä kerätä varallisuutta veroin, että vaikuttaa tulojen syntymiseen poliittisten ratkaisujen kautta.

Vallan uudelleenjaon myötä kunnista on muodostunut kevythallintoisia lähidemokratiaelimiä, jotka päättävät ihmistä lähellä olevista palveluista, kuten koulutuksesta, asuinrakentamisen kaavoituksesta, lähiympäristöstä, sekä paikallisesta elinvoimapolitiikasta yhteisesti maakunnan kanssa. Muutosten myötä kuntien määrä Kohtuuden Suomessa on kasvava ja päätöksentekoa siirretään yhä lähemmäs kuntalaista itseään.

Kohtuuden Suomen kärkitavoitteita on paikallisyhteisöjen toimintaedellytysten luominen ja kasvattaminen. Siinä kunnilla on keskeinen rooli. Puhutaan yhteisöjen Suomesta, jossa kovat individualistiset arvot korvataan välittämällä ja yhdessä tekemisellä. Esimerkiksi päivähoitoa ja vanhusten hoivapalveluita tuotetaan yhteisöllisissä yksiköissä tarjoten molemmille asiakasryhmille

arvokasta kohtaamista. Alustataloutta hyödynnetään yhä paremmin lähiyhteisön osaamisen ja käyttötavaroiden jakamiseen, jolloin esimerkiksi kulutushyödykkeeseen käytetty tuotantopanos saadaan maksimoitua laajempaan käyttöarvona. Ihmiset löytävät kolmannelta sektorilta arvoa ja yhteenkuuluvuutta ja tämä osallistuminen näkyy laskevana pahoinvointina. Oma lähiyhteisö - kortteli tai kylä on yksilölle ylpeyden aihe, voimavara ja tärkeä turvaverkko.

Perinteiset kaupunkirakenteet ovat muuttuneet yhteisöllisemmiksi ja ihmisläheisemmiksi. Asuminen perustuu pieniin, ekologisesti suunniteltuihin yhteisöihin, joissa asukkaat jakavat tiloja ja resursseja. Rakentamisen kiertotalousaste on kaikissa muodossa lähellä 100 prosenttia. Yhteisöissä korostuvat yhteiset ruokailu- ja oleskelutilat sekä viheralueet, jotka luovat yhteyttä ja yhteisöllisyyttä naapuruston välille.

Rakennuksista on tullut älykkäitä ja energiaomavaraista, hyödyntäen uusimpia tekniikoita ja materiaaleja. Aurinkoenergia, tuulienergia, ydinenergia ovat keskeisiä energiantuotannon lähteitä ja esimerkiksi kerrostalojen rakenteisiin sekä julkisivuihin on integroitu aurinkopaneeleita. Rakennuksiin on asennettu älykkäitä järjestelmiä, jotka optimoivat energiankulutuksen ja lämmityksen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Asuminen on vahvasti integroitunut tekoälyyn, joka helpottaa arkea monin tavoin. Älykkäät kodit reagoivat asuk-

kaiden tarpeisiin ja oppivat niistä jatkuvasti. Tekoäly avustaa esimerkiksi kodin hallinnassa, terveydenhuollossa, ruoanvalmistuksessa ja kuljetuksissa. Lisäksi tekoäly mahdollistaa älykkäät liikennejärjestelmät, jotka vähentävät liikenteen päästöjä ja ruuhkia.

Digitaalisten teknologioiden kehittyessä etätö ja virtuaalinen läsnäolo ovat yleistyneet entisestään. Asumisympäristöt tarjoavat monipuolisia työskentelytiloja ja -mahdollisuuksia, jotka kannustavat joustavaan työskentelyyn ja luovuuteen. Samalla ihmisten väliset sosiaaliset suhteet ja yhteisöllisyys ovat säilyneet tärkeinä osana arkea.

Suomalaiset arvostavat yhä enemmän luonnonläheisyyttä ja kestäviä elämäntapoja. Asuinalueet on suunniteltu niin, että luonto on helposti saavutettavissa ja että se tarjoaa virkistymämahdollisuuksia asukkaille. Ekologinen ajattelu ja kierrätys ovat keskeinen osa suomalaista elämäntapaa. Pienviljelyä harjoitetaan kaikissa asumismalleissa, niin suurten kaupunkien taloyhtiöistä aina maaseudun rauhaan.

Asuminen on kaikkialla Suomessa kohtuuhintaista ja jokaisella on mahdollisuus hankkia sellainen koti, jonka elämäntilanteessaan tarvitsee.

Kodin, lähiyhteisön ja kotikunnan muodostavat ihmiset, ja ihmisiä kohtuuden Suomeen on saatu lisää. Tämä on saavutettu feministisellä aluepolitiikalla ja uudenaikaisella perhepolitiikalla. Aluepolitiikassa on käännetty uusi sivu, jossa huomioidaan nykyistä vahvem-

min alueellisen elinkeinorakenteen vaikutuksia. Kohtuuden Suomessa turvataan laaja-alaisesti monipuolista elinkeinoverkkoa. Kun elinkeinorakenteen ei ole annettu yksipuolistua mies- tai naisvaltaisiin aloihin, syntyy alueilla luonnostaan kohtaamista ja perheellistymistä. Tämä elinkeinorakenteen muutos on saatu aikaan mm. vaalimalla alueellisesti kattavaa kouluverkkoa ja ohjaamalla uusien koulutusvastuiden antoa myös aluepoliittisia vaikutuksia silmällä pitäen, sekä alueellisella opintolainahyvityksellä, jolla esimerkiksi opetusalan ja terveydenhuollon henkilöstön jakautumista koko maahan on onnistuttu tasaamaan.

Kohtuuden Suomessa jokainen perheellistymisestä haaveileva saa toteuttaa unelmansa. Puhutaan nk. toivotun lapsiluvun yhteiskunnasta. Kaikista keskeisin myötävaikuttava tekijä lapsiluvun kasvattamiselle on yhteiskunta, jossa on turvaa ja tilaa unelmille.

Kohtuuden Suomessa kunnat kantavat vastuuta yhteisöjen ja yhteisöllisyyden rakentumisesta. Yhteiskunnan palvelut sijoitetaan tarpeeksi lähelle ihmistä ja pieniin yksiköihin, joissa on tilaa kohtaamiselle. Samalla yhdyskuntarakentamisessa huomioidaan sosiaaliset aspektit ja ihmisen koko elinkaari. Tavoitteena ovat elävät lähiyhteisöt, joissa ihmiset tuntevat toisensa ja jakavat arkea ja sen vastuita yhdessä. Turvalisessa ympäristössä kynnys perheen perustamiselle madaltuu huomattavasti. Käytännön tasolla perheellistymistä ja sen aikaisempaa ajoitusta tuetaan esimerkiksi opintolainan huoltajahy-

vityksen kautta ja korottamalla ensimmäisestä lapsesta saatavan lapsilisän määrää.

Turvallisen ja lämpimän lähiyhteisön lisäksi on kiinnitetty huomiota käytännön keinoihin tukea toivotun lapsiluvun politiikkaa. Ei-kaupallisen sijaissyntyttämisen ja lapsettomuushoitojen voimakkaan tukemisen kautta lapsen saamisesta on tehty yhä useammalle todellisuutta. Nykyistä laajemmin huomiota kiinnitetään myös itsellisen isyyden mahdollisuuksiin tuoden näin perheellistymistä aidosti jokaisen saavutettaviin. Samalla poliitikot ja lakitekstit tunnistavat yhä nykyistä vahvemmin perhemuotojen moninaisuutta. Ydinperheet, itselliset vanhemmat, sekä sateenkaariperheet näkyvät tasa-arvoisesti linjauksissa ja kunkin erityistarpeet huomioidaan mahdollisimman laajalti. Eroperheille on lisäksi luotu uusi tukimuoto, jolla pyritään vahvistamaan lapsen mahdollisuutta yhteen kotiin vuorovanhemmien kautta.

Terveydenhuolto on Kohtuuden Suomessa joustavasti toteutettu ja lähellä ihmistä. Hoitoalan palkkakuoppaa poistetaan päämäärätietoisesti. Työperäisen maahanmuuton avulla hoitoalan työntekijäresurssit on nostettu riittävälle tasolle ja työpaikoilla on luotu uudenlaisia mahdollisuuksia kiinnittää huomiota työoloihin ja työssä jaksamiseen.

Maakuntien Suomessa sotepalvelut kulkevat renkailla, ja ratkaisurekoilla turvataan pienempien paikkakuntien ihmisille mahdollisuus kasvokkai-

seen kontaktiin terveydenhuollon ammattilaisten kanssa useita kertoja viikossa. Terveydellisten ehtojen täytyessä synnyttäminen on mahdollista paikallisissa synnytystuvissa, joissa henkilöstö kiertää tarpeen mukaisesti. Sotepalveluautojen kierroksilla synnytystuvista pystytään tarjoamaan myös muita terveydenhuollon palveluita. Muina aikoina uudet digivastaanoton palvelut palvelevat paikallisia yhteisöjä.

Vanhustenhoidossa huomio keskittyy yhä vahvemmin aktiiviseen vanhuuteen ja elämään. Vanhustenhoidon yksiköitä yhdistetään varhaiskasvatusten yksiköiden kanssa, jolloin henkilöstöresurssia on mahdollisuus käyttää tehokkaammin ja elinkaarihengessä sekä lapsille, että ikäihmisille saadaan uudenlaista aktivoivaa ja mielekästä toimintaa päivien aikana. Vanhuspalveluiden suunnitelmissa otetaan lisäksi nykyistä vahvemmin huomioon mahdollisuudet harrastaa ja käyttää lähiyhteisön palveluita. Ihmiskontaktit palveluyhteisön ulkopuolella on tunnistettu merkittävänä elämänlaatua ja pystyvyyttä parantavina tekijöinä.

Turvallinen ja laajalle liittoutunut Suomi

Kohtuuden Suomi on kasvanut Naton luotettavaksi kumppaniksi, jonka omat puolustusvoimat ovat resursein ja laadultaan liittokunnan ylpeyden aihe. Samalla Suomi on vaatinut esimerkillään muita liittolaismaita tekemään tarvittavat muutokset puolustuskykynsä palauttamiseksi. Suomen puolustuskyky ei kuitenkaan lepää enää yksin puolustusvoimien varassa. Suomeen on luotu kansalaispalvelusjärjestelmä, johon koko ikäluokka on velvoitettu osallistumaan, eivätkä yksilölliset ominaisuudet toimi palvelusvelvollisuutta rajaavina tekijöinä. Motivoituneimmat ja soveltuvimmat suorittavat perinteisen asepalveluksen, jonka lisäksi kansalaispalvelusjärjestelmän kautta kansalaisia koulutetaan vastaamaan moniin rauhan ajan kriisitehtäviin, kuten energiaverkkojen turvaamiseen tai väestönhallintaan kriisitilanteissa. Palvelusvelvoitteen vastineek-

si velvollisille järjestetään kutsunnat, joiden yhteydessä tarjotaan terveystarkastus ja terveystuontaa, sosiaalipalveluita ja ura- sekä koulutusohjausta.

Euroopan unioni on vahvistunut entistään ja muodostaa tiiviin poliittisen ja taloudellisen unionin. EU toimii yhteisenä toimijana maailmanpolitiikassa ja edistää rauhaa, vakautta ja kestävä kehitystä sekä jäsenvaltioissaan että maailmanlaajuisesti. Unioni on saavuttanut korkean integraation tason, jossa jäsenvaltiot jakavat yhteiset arvot, tavoitteet ja instituutiot. Euroopan unioni on myös johtava toimija ilmastonmuutoksen torjunnassa, teknologian kehityksessä ja kansainvälisessä kaupassa.

Maailma on vahvistanut sitoutumistaan rauhaan ja kansainväliseen yhteistyöhön. Konfliktien ratkaiseminen diplomaattisin keinoin on tullut normiksi, ja sotilaalliset

konfliktit ovat vähentyneet merkittävästi. Kansainväliset instituutiot toimivat tehokkaasti konfliktien ehkäisyssä ja ratkaisemisessa.

Maailman maat ovat tehneet merkittäviä edistysaskeleita ilmastonmuutoksen torjunnassa ja kestävä kehityksen edistämisessä, kohtuutaloudesta on tullut normi koko ihmiskunnan kesken. Maailma on hiilineutraali ja kansainväliset sopimukset ja sitoumukset ovat vahvistaneet kestävä kehityksen periaatteita kaikkialla maailmassa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja yhdenvertaisuus ovat keskeisiä arvoja maailmanlaajuisesti. Yhteiskunnat ovat avoimia demokratioita, joissa kaikilla on yhdenvertaiset oikeudet.

Teknologinen kehitys on tuonut mukanaan uusia mahdollisuuksia ihmiskunnalle. Teknologian avulla on ratkaistu monia globaaleja haasteita, kuten terveydenhuollon ja ruokaturvan parantaminen. Teknologinen kehitys on myös edistänyt globaalia yhteistyötä ja vuorovaikutusta eri maiden välillä. Kansainvälinen kauppa on vilkasta ja noudattaa kohtuutalouden normeja.

Yhteisellä tahdolla ja sitoutumisella maailmanpolitiikka voi kehittyä toiveikkaasti kohti rauhaa, kestävä kehitystä ja ihmisoikeuksien kunnioittamista kaikkialla maailmassa.

Tähtiin kurkottava ihmiskunta

Kohtuuden Suomessa ja maailmalla ihmiskunta on nostanut katseensa kunnolla ylös tähtiin. Maan kiertorataa on aikaisemmin hyödynnetty satelliittien osalta, joilla on parannettu maan tietoliikenneyhteyksiä. Ulkoavaruuden ja aurinkokunnan hyödyntäminen on ollut eri valtioiden työpöydällä jo kauan. Yhdysvalloilla sekä Venäjällä on olemassa avaruusvoimat, jotka ovat puolustusvoimien yksi osa-alueista.

Erilaiset yritykset ovat halunneet jo pitkään hyödyntää avaruutta sekä sen eri kappaleita esimerkiksi kaivostoiminnassa tai energiantuotannossa. Teknologia ei kuitenkaan ole ollut tarpeeksi pitkällä, jotta avaruutta ja aurinkokuntaamme oltaisiin saatu hyödynnettyä.

Kohtuuden maailmassa avaruuden valloitus nähdään yhteisenä ponnistuksena, eikä kilpajuoksuna eri valtioiden välillä. Avaruus on vakiinnuttanut asemansa kansainvälisen yhteistyön alustana ja yhteiset satsaukset teknologiaan ovat mahdollistaneet sen. Valtiot ovat allekirjoittaneet laajan sopimuksen avaruuden demilitarisoinnista ja rauhanomaisesta käytöstä. Avaruus on muodostunut ihmiskunnan yhteiseksi resurssiksi, ja kansainväliset avaruus-asetat toimivat symbolina globaalista yhteistyöstä.

Ihmiskunta on alkanut hyödyntää avaruutta entistä laajemmin resurssina. Kuun ja asteroidien kaivostoiminta on yleistä, ja avaruudessa tuotetaan energiaa aurinkopaneelilla ja muilla kestä-

villä menetelmillä. Avaruuden resurssien hyödyntäminen noudattaa kestävä kehityksen ja kohtuutalouden periaatteita. Avaruudesta saatavat resurssit ovat auttaneet ratkaisemaan maapallon luonnonvarojen niukkuutta ja ympäristöongelmia. Avaruusjätteen hallinta ja kierrätys ovat keskeisiä osa-alueita, ja avaruusromua kerätään aktiivisesti avaruuden siivoustoimien avulla.

Ihmiskunta on aloittanut avaruuden asuttamisen ja muiden planeettojen terraformoinnin. Avaruuslainsäädäntö on kehittynyt vastaamaan avaruuden kasvavaa käyttöä ja hyödyntämistä. Kansainväliset sopimukset ja standardit kattavat avaruusmatkailun, kaivostoiminnan, energiantuotannon ja ympäristönsuojelun alueet. Lisäksi on kehitetty uusia juridisia keinoja avaruusjätteen hallintaan ja avaruusresurssien jakamiseen oikeudenmukaisesti. Tulevaisuuden avaruus-

politiikka on siis muuttunut entistä kansainvälisemmäksi, kestävämmäksi ja ihmiskunnan yhteisten etujen mukaiseksi. Avaruuden tutkiminen ja hyödyntäminen ovat olleet keskeisiä tekijöitä ihmiskunnan kehityksessä ja selviytymisessä.

Meillä on suomalaisina ja ihmiskuntana mahdollisuudet vaikka mihin, jos vain avaamme silmämme, katsomme tulevaisuuteen ja lähdemme kävelemään polkua kohti kohtuuden maailmaa.

**KESKUSTA
NU×RET**

**KESKUSTA-
OISKELIJAT**

2024